

Vlaams
Parlement

vergadering **C207**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke
Kansen

van 23 april 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Joris Vandenbroucke aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toepassing van houtskeletbouw en andere nieuwe bouwtechnieken in de sociale huisvestingssector – 1662 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de financiële gezondheid van sociale huisvestingsmaatschappijen – 1706 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de implementatie van modulaire woningen opgetrokken uit scheepscontainers – 1740 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over armoedecijfers in Brussel – 1738 (2014-2015)	12
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over daklozenopvang door OCMW's – 1582 (2014-2015)	15

VRAAG OM UITLEG van Joris Vandenbroucke aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toepassing van houtskeletbouw en andere nieuwe bouwtechnieken in de sociale huisvestingssector – 1662 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, enkele weken geleden heb ik u een schriftelijke vraag gesteld over de toepassing van houtskeletbouw (HSB) in de sociale huisvestingssector. Ik ben ervan overtuigd dat die voor Vlaanderen nieuwe bouwtechniek heel wat voordelen met zich zou kunnen meebrengen, specifiek ook voor de sociale huisvestingssector.

De sector zelf wijst erop dat er voordelen aan verbonden zijn inzake milieuvriendelijkheid, thermische isolatiekwaliteit en de hoge bouwefficiëntie van houtskeletbouw. Om die redenen heeft de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) in 2011 een neutraal typebestek opgemaakt, zodat die techniek gemakkelijker kan worden toegepast.

Uit uw antwoord op mijn schriftelijke vraag blijkt effectief dat van alle houtskeletbouwwoningen die in de sociale huisvestingssector gerealiseerd zijn sinds 1999, meer dan de helft daarvan in de afgelopen vier jaar zijn opgericht, dus na de opmaak van dat typebestek. Ik heb ondertussen via diverse kanalen vernomen dat er nog een aantal op stapel staan.

In uw antwoord schetste u terecht een aantal voordelen die verbonden zijn aan houtskeletbouw. U wijst op de mogelijkheid tot systeembouw en prefabricatie in de werkplaats, die de uitvoeringstermijn kunnen verkorten en zo economisch voordeel kunnen opleveren. Tegelijk stelt u dat het een relatief nieuwe techniek is, die nog niet op grote schaal wordt toegepast, en dat er dus nog wat leergeld betaald zal moeten worden, alvorens we die voordelen effectief kunnen plukken.

De vraag is hoe we ervoor zullen zorgen dat die potentiële voordelen effectief tot uiting komen in de sociale huisvestingssector. We zouden daar zelf een duwtje in de rug kunnen geven. U zegt dat u niet al te sturend wilt optreden. Ik begrijp dat u zich neutraal moet opstellen ten aanzien van verschillende bouwtechnieken en dergelijke meer, maar zonder bijvoorbeeld dat neutrale typebestek, waar ook een beslissing aan vooraf is gegaan, zou er geen sprake geweest zijn van die stijging. We moeten zoeken naar mogelijkheden om, met verschillende partners in de sociale huisvestingssector, de techniek van houtskeletbouw op grotere schaal en sneller de kans te geven om toegepast te worden, zodat we zekerheid kunnen hebben over de voordelen die er mogelijk aan verbonden zijn.

Ik wijs ook op de budgettaire situatie waarin de sector zich bevindt. We kunnen ons de luxe niet permitteren om mogelijke economische voordelen niet te onderzoeken en ten volle aan te grijpen. Dat gebeurt trouwens ook in andere beleidsdomeinen. Ik verwijs naar Mobiliteit, waar De Lijn als een soort proefkonijn fungeert voor hybride motoren, aardgasmotoren, elektrische motoren, waterstofmotoren enzovoort. Dat heeft de innovatie in die sector ook kunnen versnellen. Het heeft bovendien een en ander kunnen verankeren in eigen land, want er zijn ook Vlaamse bedrijven die zich specialiseren in dat soort technieken. Dat geldt ook voor de bouwsector: er zijn verschillende Vlaamse bedrijven die houtskeletbouw aanbieden.

Ik wil ook de suggestie doen om te bekijken of er misschien een design-and-buildoproep gelanceerd zou kunnen worden, om die houtskeletbouwsector de

kans te geven om een groter project of verschillende kleine projecten te realiseren. Zo zou u kunnen nagaan of en met welke voordelen een serie van woningen geprefabriceerd kan worden.

Mijn vraagstelling gaat over één specifieke techniek, maar in het algemeen zou ik willen nagaan in welke mate wij als belangrijke bouwheer innovaties in de bouwsector meer kunnen ondersteunen door die wat kansen te geven in het kader van het bouwen en renoveren van sociale woningen.

Minister, op welke manier houdt de Vlaamse overheid de vinger aan de pols met betrekking tot de ontwikkeling en introductie van nieuwe, veelbelovende bouwsystemen? Hoe stroomt die kennis door naar de sociale huisvestingssector? Welke rol speelt de VMSW daar eventueel in? Ziet u concrete mogelijkheden, bijvoorbeeld via een design-and-buildoproep, om houtskeletbouw of eventueel andere bouwsystemen een extra duwtje in de rug te geven? Bent u bereid om eventuele andere mogelijkheden te laten onderzoeken in dat opzicht? Heeft de VMSW een budget of personeel dat ingezet wordt voor het opvolgen, onderzoeken, laten doorstromen en toepassen van innovaties die de sociale huisvestingssector ten goede kunnen komen?

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Ik wil de bedenking meegeven dat het ABC (A: administratieve bepalingen, B: bouwkundig typebestek, C: concept en ontwerp richtlijnen) van de VMSW al open staat voor nieuwe technologieën. De vraag is of wij bepaalde technieken moeten gaan voortrekken en of de VMSW moet gaan experimenteren. U gaf zelf al aan in uw vraagstelling, mijnheer Vandenbroucke, dat de minister zich neutraal moet opstellen. Ze zal daar in haar antwoord ook wel op wijzen.

Anderzijds heb ik wel oog voor het feit dat het eventueel zelfs sneller kan gaan met die techniek en dat het met de verrekeningen in aangepaste bestekken zelfs goedkoper kan uitkomen, maar we moeten daar toch voorzichtig in zijn. We zullen het antwoord van de minister afwachten alvorens verdere standpunten in te nemen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Bedankt voor uw vraag, mijnheer Vandenbroucke. U hebt zelf aangegeven dat ik op 26 januari vrij uitvoerig heb geantwoord op uw vraag, die voor alle duidelijkheid een terechte vraag was. Ik kan u vandaag ook meegeven dat er inderdaad een oproep is gebeurd in het kader van design and build. Ik zal daar zo dadelijk dieper op ingaan.

Mijnheer Vandenbroucke, u hebt, onder meer in uw schriftelijke vraagstelling, zelf al een aantal voordelen en dergelijke opgesomd. Ik zal dat niet allemaal herhalen. Ik wil wel ingaan op uw concrete vraag of de Vlaamse overheid de vinger aan de pols wil houden.

Zoals daarnet al is opgemerkt, is de VMSW nooit de bouwheer. De SHM's fungeren steeds als bouwheer. Het is voor dit debat misschien nodig dit nog even duidelijk te vermelden.

Wat de ontwikkeling en de introductie van nieuwe, veelbelovende bouwsystemen betreft, houdt de VMSW in elk geval de vinger aan de pols. Het kan om HSB en om andere technieken gaan. Uw vraag heeft concreet betrekking op HSB. We moeten de SHM's hier natuurlijk van overtuigen. Er moet bereidwilligheid zijn om met dergelijke nieuwe technieken te werken.

U hebt zelf al gerefereerd aan de kostprijs, die natuurlijk nog redelijk hoog ligt. Ik stel me dan ook de terechte vraag of de sociale huisvestingssector op dit vlak

een pioniersrol moet vervullen. Als andere sectoren hierin zouden meegaan, zou deze techniek na verloop van tijd goedkoper worden. Dat is de werking van de markt en de economie.

Zoals daarnet al is opgemerkt, heeft de VMW, naast de traditionele massief-bouwwijzen, de hout- en staalskeletbouw in het nieuw 'Bouwtechnisch Bestek Woningbouw' opgenomen. Dat is een goede zaak. Indien aan bepaalde kwaliteits- en prijsvereisten is voldaan, kan HSB momenteel zonder problemen.

Mijnheer Vandenbroucke, ik kan u blij maken. De VMSW heeft in het kader van design-and-build een oproep gelanceerd. In eerste instantie gaat het om een proefproject in West-Vlaanderen. In de loop van 2015 en 2016 zal dit verder naar de andere provincies worden uitgebreid.

Het is een goede zaak dat we die technieken kunnen gebruiken. HSB biedt immers voordelen. U hebt zelf naar de hoge isolatiewaarden verwezen. Dit is goed voor de huurders. We willen de energiefacturen immers laten dalen. We moeten hier op een creatieve wijze mee omgaan. We moeten nagaan of we de hele woning met behulp van deze techniek moeten optrekken. We kunnen die techniek ook partieel gebruiken. Er zijn mogelijkheden op dat vlak.

U hebt me tevens gevraagd of de VMSW in dit verband over een budget of over personeel beschikt. De VMSW heeft een beperkte staf van architecten en ingenieurs. Deze mensen weten zeer goed waarover het gaat. Ze staan in voor de redactie van de lastenboeken. Ze schrijven de ontwerprichtlijnen waarin staat hoe en volgens welke normen moet worden gebouwd. Dit werk wordt verdeeld over drie ingenieurs en een twaalftal architecten. Hun hoofdbezigheid is het nazicht van de bouwdoSSIers.

Mijnheer Vandenbroucke, uw suggestie op dit vlak mee te evolueren, is zeer waardevol. Ik hoop dat de andere sectoren dit ook zullen doen en dat hierdoor de kostprijs nog wat kan zakken. We moeten zeker niet enkel aan volledige bouwwerken denken. De techniek kan ook partieel worden toegepast. De VMSW heeft in het licht van design-and-build een oproep gelanceerd. Die oproep is er eerst in West-Vlaanderen gekomen, maar zal in de loop van de komende jaren zeker naar de andere provincies worden uitgebreid. Deze techniek biedt immers heel wat voordelen voor de SHM's en voor de sociale huurders.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke (sp-a): Minister, ik dank u voor uw punctueel antwoord. Ik ben blij met het goede nieuws. Er is een oproep gelanceerd. Ik ben zeer benieuwd naar het resultaat.

Mijnheer Hendrickx, ik heb begrip voor uw standpunt over het evenwicht dat we moeten vinden. We moeten een neutrale houding aannemen. Tegelijkertijd moeten we echter ook creatieve manieren zoeken om dergelijke innovatieve technieken toe te passen. Gezien het vrij hoge volume aan opdrachten die vanuit de sector worden gegeven, ben ik ervan overtuigd dat dit een bijkomend duwtje in de rug kan betekenen.

Ik sta niet helemaal weigerachtig ten opzichte van het idee na te gaan hoe we de private sector in verband met de uitdagingen in de sociale huisvestingssector meer kunnen responsabiliseren. Er is misschien een mogelijkheid om deze technieken langs die weg meer ingang te laten vinden.

Minister, uw antwoord heeft me hoopvol gestemd. Ik zal dit zeker verder opvolgen. Ik ben er immers van overtuigd dat innovatie ook met betrekking tot dit beleidsdomein niets dan voordelen met zich zal meebrengen.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Mijnheer Vandenbroucke, ik sluit me aan bij uw wens dat deze nieuwe technieken ingang zouden kunnen vinden. Ik vind de suggestie van de minister echter ook zeer goed. We moeten misschien eens nadenken over partieel gebruik. Op die manier kunnen deze technieken ook ingang vinden. Ik ben ook hoopvol gestemd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de financiële gezondheid van sociale huisvestingsmaatschappijen – 1706 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het agentschap Inspectie RWO (Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed) ontwikkelden een nieuw meetinstrument om de financiële gezondheid van sociale huisvestingsmaatschappijen op eenduidige manier in kaart te brengen. Men spreekt over een Financiële Gezondheidsindex (FiGi). Via die index kan de financiële toestand van sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) op een correcte manier met elkaar vergeleken worden. Voordien hanteerde elke instelling een eigen methode. De hamvraag achter deze nieuwe index is: zijn de Vlaamse SHM's financieel gezond? Hoe is die financiële gezondheid de laatste jaren geëvolueerd? Dat interesseert me natuurlijk uitermate, aangezien ik zelf voorzitter ben geweest van een sociale huisvestingsmaatschappij in Midden-West-Vlaanderen. Wij wilden vooral de doelstellingen realiseren, namelijk meer inzetten op sociale woningbouw, maar na twee à drie jaar zagen we toch dat onze eigen middelen volledig op waren. We kregen minder huurinkomsten binnen doordat het patrimonium in een centrumstad natuurlijk behoorlijk wat kost. Vandaar moesten we als het ware aan de alarmbel trekken. Wij waren daarin niet de enige. Er werd een nieuw instrument, namelijk de FS3 uitgeprobeerd om te zoeken hoe de financiële gezondheid met het inzetten op meer sociale woningbouw kon worden verzekerd. Daarom hecht ik belang aan deze vraag.

Ik had nog genoteerd dat de FiGi wordt berekend op basis van tien financiële ratio's. Deze ratio's omvatten de vier belangrijkste aspecten van de financiële gezondheid van een onderneming: liquiditeit, rentabiliteit, solvabiliteit en kostenbeheersing. De resultaten van de ratio's worden berekend voor de drie recentste boekjaren. Hierdoor worden dertig ratio's berekend. De uiteenzetting daarover zal ik overslaan. Ik denk dat iedereen de stukken heeft kunnen nalezen. Uiteindelijk werd dat systeem voorgesteld op het recentste Woonforum.

De FiGi wordt voor de VMSW, de Visitatieraad en het agentschap Inspectie RWO de basis om de financiële gezondheid van SHM's te bekijken. Elk van de drie partijen zal naargelang haar specifieke taak de resultaten analyseren en gebruiken als basis voor verder onderzoek van de financiële situatie. Ook de SHM zelf zal de index kunnen gebruiken om de evolutie van haar financiële toestand jaar na jaar op te volgen. Ik denk dat dat heel belangrijk is in het kader van het realiseren van meer sociale huurwoningen. Via de prestatiedatabank zal de SHM haar situatie kunnen vergelijken met die van de andere collega-SHM's.

Minister, kunt u een toelichting geven bij de resultaten van de berekening van de FiGi, zowel voor de sociale koop- als de huursector? Zijn de Vlaamse SHM's

vandaag financieel gezond? Hoeveel maatschappijen scoren respectievelijk goed, dat wil zeggen een score tussen 40 en 60, voldoende, dat wil zeggen een score tussen 20 en 40, of zijn er nu reeds maatschappijen gekend die volgens de nieuwe berekeningswijze in een problematische financiële situatie zijn geraakt? In welke maatregelen voorziet u om de SHM's met een problematische financiële situatie terug financieel gezond te maken? Hoe is de financiële toestand van de SHM's de laatste vijf jaren geëvolueerd? Zien we effectief dat door de invloed van het Gronden Pandendecreet, waarbij we ervoor kiezen om meer sociale huurwoningen te bouwen, de financiële toestand erop achteruitgegaan is? Is er een correlatie tussen de financiële toestand en de schaalgrootte van SHM's? We hebben in het beleidsplan een schaalgrootte van minimum duizend sociale woningen genoteerd. Zien we ook dat grotere SHM's financieel gezonder zijn? Beoogt u een gelijkaardige oefening of studie voor de sociale verhuurkantoren (SVK's)?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Coppé heeft al geschetst hoe het in zijn werk gaat. Ik ga dat dus niet herhalen. Tijdens het Woonforum is dit instrument ook heel goed en uitvoerig toegelicht en gepresenteerd. Mevrouw Coppé heeft dan ook nog eens de belangrijkste zaken aangehaald.

Mevrouw Coppé, u hebt concreet gevraagd naar een aantal resultaten voor de huur- en de koopwoningen. Voor alle duidelijkheid, die resultaten zijn samen-gevoegd in de cijfers die ik ga geven. Ik kan wel zeggen dat het merendeel, namelijk 94 procent van de SHM's, in behoorlijke tot zeer goede financiële gezondheid verkeert. De FiGi gaat wel over de boekjaren 2011-2013, want boekjaar 2014 van de SHM's is nog niet afgerond. Het zijn dus de meest recente cijfers die ik heb en die ik zal meegeven.

De FiGi van de boekjaren 2011-2013 geeft aan dat 44 procent, of 44 van de 100 SHM's, een goede financiële gezondheid hebben, en dus een score halen tussen de 40 en 60 op maximaal 60. 50 van de 100 SHM's, waarvan twee koopmaatschappijen, scoren tussen 20 en 40, wat aangeeft dat de financiële situatie van deze SHM's voldoende, dus eigenlijk goed is. 5 huurmaatschappijen hebben een onvoldoende, dus een score lager dan 20, gekregen.

Vijf huurmaatschappijen hebben een onvoldoende gekregen, dus een score lager dan 20. Ik zal u volledigheidshalve zeggen welke maatschappijen dat zijn, de andere wil ik u schriftelijk bezorgen, om ze niet alle honderd te hoeven opsommen. De vijf maatschappijen zijn: Woonhaven, Woonpunt Mechelen, de Voorkempen, Samenwerkende Maatschappij voor Goedkope Woningen en Inter-Vilvoordse Maatschappij voor Huisvesting. Van één huurmaatschappij, Vitare, zijn er nog niet voldoende gegevens beschikbaar om een soortgelijke oefening te maken.

Ik kom tot uw vraag over de evolutie van de financiële toestand van de SHM's de laatste vijf jaar. Nogmaals, het gaat over de periode 2009-2013 omdat het boekjaar 2014 nog niet is afgerond. De gemiddelde score op 60 daalt lichtjes in deze periode. Het aantal SHM's met een goede score van minstens 40 neemt af van 53 naar 44. Het aantal SHM's met een voldoende score tussen 20 en 40 neemt toe van 40 naar 50. Dat is dus goed nieuws. Het aantal SHM's met een op te volgen financiële situatie, die dus lager zitten dan 20, is gedaald van 6 naar 5. Dat is ook positief nieuws, maar het kan natuurlijk allemaal nog beter.

U vraagt of er een correlatie is tussen de financiële toestand van SHM's en de schaalgrootte. Ik heb u de vijf opgesomd. Er zijn er grote bij. Woonhaven is de grootste. Ik denk dat de financiële situatie weinig te maken heeft met de schaalgrootte, maar eerder met het profiel van de huurders die ze hebben. Voor de volledigheid van dit debat en omdat ik dacht dat het ook wel nuttig was, heb ik de gemiddelde huurprijzen per SHM laten oplistten. De gemiddelde huurprijs

bij Woonhaven Antwerpen is 237,96 euro, terwijl bijvoorbeeld de gemiddelde huurprijs voor de Samenwerkende Maatschappij voor Goedkope Woningen 337,12 euro is, of nog beter, bij Sociaal Wonen arro Leuven bedraagt die 364,78 euro. Als je 374,78 euro afzet tegen 237,96 euro van Woonhaven – dus een verschil van ongeveer 85 euro – en als je weet dat Woonhaven 18.000 woningen heeft, dan betekent dat behoorlijk wat aan inkomsten per maand. Ik denk niet dat de financiële situatie veel met de schaalgrootte te maken heeft. Woning Gent bijvoorbeeld is ook een zeer grote maatschappij met 9000 woningen en die heeft wel een goede FiGi. Daar heeft het dus niets mee te maken maar wel met het profiel van de huurders.

De maatschappijen die slecht scoren zijn ook maatschappijen die beschikken over een zeer verouderd patrimonium, ze moeten zeer veel investeren in het energetisch zuinig maken van het patrimonium en ze moeten heel veel renovatieprojecten doen. Dat is ook zeer belangrijk. Veel van de maatschappijen die een slechte FiGi hebben, hebben wel een goed visitatierapport gekregen. Dat wil dus niet zeggen dat die maatschappijen niet goed functioneren en geen goede zaken doen, maar als je een bepaald profiel van huurder aantrekt, dan vertaalt dat zich in de huurinkomsten en in de totale inkomsten van de maatschappij.

Uw vraag of ik bereid ben die oefening door te trekken naar de SVK-sector, vind ik een zeer goede suggestie. We gaan dat inderdaad doen. In de loop van 2015 zal een soortgelijk project worden opgestart voor de SVK-sector. Zodra een index ontwikkeld is – we moeten rekening houden met een aantal andere parameters – worden alle stakeholders hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte gebracht. Ik denk dat de FiGi op zich een zeer waardevol instrument is en dat we ook onze SVK-sector, die we nog altijd willen uitbreiden, hier zeker bij moeten betrekken.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord. Het is goed dat we het uitbreiden naar de SVK-sector omdat dan de SVK's zichzelf kunnen vergelijken met andere SVK's en zien hoe ze scoren tegenover de collega's.

Het verwondert me niet wat u zegt over de gemiddelde huurprijs, want daarover gaat het natuurlijk. Als men heel veel bouwactiviteiten heeft, maar de huurinkomsten zijn niet navenant de investeringen die gebeuren, dan heeft dat uiteraard een grote invloed op de financiële toestand.

U zegt dat er een goed visitatierapport is en dat de activiteiten goed zijn van de SHM's die heel veel werken, wat uiteindelijk de doelstelling is die we zelf hebben afgebakend, namelijk inzetten op meer sociale huurwoningen. Maar het verouderd patrimonium speelt ook een rol. Alle redenen die u aangeeft, herken ik. Als men een verouderd patrimonium heeft, moet men investeren en eenmaal de bouwwerken af zijn, zijn de huurinkomsten niet navenant, aangezien er een sociale correctie wordt toegepast. U hebt enkele gemiddelde huurprijzen gegeven van vooral Gent, Antwerpen en Brussel. Ik kan ook wel zeggen dat voor Midden-West-Vlaanderen de gemiddelde huurprijs ook niet zo hoog ligt, namelijk 280 euro. Bijgevolg speelt dit mee voor alle SHM's als men investeert in nieuwbouw.

Het belangrijkste is dat de ene SHM zich kan vergelijken met de andere. Anderzijds speelt het geen rol bij de visitaties die gebeuren. Ik denk dat het goed is dat deze FiGi werd ingevoerd. Ik dank de minister voor haar antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de implementatie van modulaire woningen opgetrokken uit scheepscontainers – 1740 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp.a): Minister, we zijn met steeds meer in Vlaanderen en de ruimte wordt steeds beperkter. We moeten nadenken over hoe we in de toekomst gaan wonen en bouwen, om een antwoord te bieden op de beperkte ruimte die er vandaag is en de steeds groeiende bevolking in Vlaanderen. In het regeerakkoord wordt er ook naar verwezen: we moeten kijken hoe we aan de specifieke woonbehoeften van bepaalde gezinnen beantwoorden. Onlangs verscheen er een bericht in de media dat voor mobiele mantelzorgwoningen de Vlaamse overheid eventueel een alternatief zag in het plaatsen van een container bij een woning.

Nu zijn er architecten die nog verder gaan in hun denken en concepten hebben ontwikkeld waarbij ze volledige woningen optrekken uit scheepscontainers. Het is een creatieve manier van bouwen met voordelen. Het is een stuk goedkoper. Het is ook duurzaam, omdat de containers worden hergebruikt. Nog veel belangrijker, minister – en daarom vind ik het een piste die te bekijken is –, is dat het een antwoord biedt op een vraag naar modulair en tijdelijk wonen. De afmetingen zijn gestandaardiseerd, dus de containers kunnen op elkaar worden gestapeld en worden gekoppeld.

Jonge gezinnen gaan vaak bij het begin van hun wooncarrière op zoek naar een woning met in het achterhoofd dat ze misschien kinderen willen. Daarmee houden ze meteen rekening als ze een woning kopen. Het is perfect mogelijk dat je met een kleinere woning start en je er een of meerdere containers aan koppelt of op stapelt naarmate het gezin uitbreidt. Omgekeerd kan natuurlijk ook. Als mensen, eens de kinderen het huis uit zijn, opnieuw kleiner kunnen gaan wonen, kan dit een oplossing zijn. Zo kunnen mensen in hun vertrouwde buurt blijven, worden ze niet gedwongen om te verhuizen. Ze blijven in een kleinere woning die is aangepast aan de woonbehoeften op dat moment.

Er liggen in Vlaanderen heel wat onbebouwde percelen te wachten op toekomstige plannen die misschien nog heel ver af zijn. Het kan mogelijk zijn om die onbebouwde gronden vandaag een tijdelijke bestemming te geven. Het hangt natuurlijk allemaal af van de manier waarop zo'n container wordt afgewerkt en hoe die is geconcipteerd, maar die heeft het voordeel dat hij verplaatsbaar is. Je kunt je huis meenemen naar een andere plaats. Zo zou het kunnen werken. Mensen hebben die woning wel aangekocht, maar hoeven niet op dezelfde bouwgrond te blijven.

In het buitenland zijn er al heel wat voorbeelden van dergelijke architectuur, heel mooie voorbeelden. Ik heb er nog nooit een in het echt gezien, maar wel heel veel foto's. Het ziet er heel kwalitatief uit. Er zijn ook heel veel voorbeelden van ecologische woningen. Zelfs passiefbouw is mogelijk. Het is in elk geval een piste om over na te denken. Ik denk aan de demografische evolutie. De ruimte is wat ze is, ze is beperkt. We moeten out of the box denken, aan nieuwe manieren van wonen en bouwen.

Het zou ook een piste kunnen zijn in de sociale huisvesting, onder meer vanwege die moduleerbaarheid. We hebben de discussie al vaak gevoerd over de

onderbezetting van woningen. Er wordt geopperd om een boete op te leggen aan mensen die wonen in een woning die te groot is, die niet meer is aangepast aan hun woonbehoeften. Dat vind ik geen goede manier. Dan worden mensen gestraft omdat hun kinderen het huis uit zijn en ze niet meer zo veel slaapkamers nodig hebben. Het alternatief is om te zoeken naar een andere woning. Dit zou het eventueel mogelijk maken om mensen wel in dezelfde woning en dezelfde buurt te kunnen laten wonen, zonder dat ze daarmee kansen en ruimte afnemen van andere sociale huurders.

Minister, hoe staat u daartegenover? Vindt u het een goede piste? Ziet u in deze nieuwe woonvorm een antwoord op de uitdagingen die zich voordoen op de woningmarkt, vooral vanwege het aspect van mobiliteit en modulerbaarheid? Ziet u dit eventueel als een piste in de sociale huisvesting?

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

De heer Björn Anseeuw (N-VA): Als we zouden inzetten op zogezegd 'budgetvriendelijke' verplaatsbare scheepscontainerwoningen, heb ik toch een beetje schrik dat we van de containerklas naar de containerwoning zouden evolueren. Als tijdelijke oplossing moet dat wat mij betreft wel kunnen, bij renovatie. Vlaanderen gaat al een stukje mee in het verhaal van modulaire eenheden, bijvoorbeeld in zorgwonen en studentenhuisvesting. Maar als definitieve woning heb ik er vragen bij.

Voorbeelden uit het buitenland – Nederland, Polen, Denemarken – leren ons dat containerwoningen vooral worden gebruikt als woningen van de laatste kans. Ze hebben een negatieve connotatie. Het prijsverschil met sociale huurwoningen is ook niet zo groot. Een containerwoning kost in Nederland ook al 833 euro per vierkante meter. Zo'n grote besparing is dat niet. Minister, is er vandaag überhaupt een vraag naar de toepassing van modulaire eenheden in de sociale woningbouw?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, het lijkt mij goed om vooraf een en ander te duiden. Het gaat hier om een project dat in 2013 is gelanceerd door het Agentschap Ondernemen. Het bevoegdheidsdomein Wonen is daar nooit bij betrokken. Dat valt dus helemaal niet onder mijn bevoegdheid, maar ik zal wel antwoorden op de vraag of ik het opportuun acht om dit toe te passen in de sociale huisvestingssector. Het is wel belangrijk om in het achterhoofd te houden dat dit een initiatief is van het Agentschap Ondernemen.

Het project is van start gegaan op 1 maart 2015 en heeft een looptijd van minstens achttien maanden. De bedoeling is dat er op het einde een blauwdruk wordt uitgewerkt voor een vernieuwend zorgorganisatiemodel dat levensvatbaar is en zonder subsidies verder kan.

Het Agentschap Ondernemen heeft vier projecten gelanceerd. Een ervan was modulair wonen. Het is goed om eerst de resultaten af te wachten van het onderzoek dat nu sinds 1 maart 2015 loopt, en om rekening te houden met de blauwdruk die dan wellicht het gevolg zal zijn van dat onderzoek.

Ik wil nog meegeven dat er heel veel aspecten van Ruimtelijke Ordening zijn. Bijvoorbeeld het geven van een bestemming van gronden is niet mijn bevoegdheid, maar die van minister Schauvliege. Daar zal ik uiteraard geen uitspraken over doen.

Mevrouw Hostekint, u hebt terecht een aantal voorbeelden aangehaald: het is verplaatsbaar, het wordt nu al gebruikt voor scholenbouw enzovoort. Ik weet niet

of iedereen die zijn kinderen in een container les moet laten volgen, daarmee opgezet is, maar tegenwoordig is de kwaliteit wel oké.

Bij Wonen ben je natuurlijk wel verplicht te voldoen aan een aantal zaken in het kader van veiligheid en kwaliteit, die ook opgenomen zijn in de Wooncode. Er is ook een minimale oppervlakte en dergelijke meer. Dat is dus niet evident. We zullen het onderzoek van het Agentschap Ondernemen dus afwachten, maar ik zie wel een mogelijkheid – en dat wordt nu al toegepast door verschillende huisvestingsmaatschappijen – om dat gedeeltelijk toe te passen. Bij een renovatie van een appartement of woning of van een deel van de woning, bijvoorbeeld de keuken of de badkamer, kan er gebruik worden gemaakt van een container, waarin dan gekookt of gedoucht kan worden. Tegelijk kan men dan wel in de rest van de woning blijven wonen. Dat is zeker een mogelijke piste, vooral ook om de leegstand tegen te gaan, waar we toch bij heel veel maatschappijen mee geconfronteerd worden.

Het is goed dat we naar een rationele bezetting gaan en ons patrimonium zo veel en zo goed mogelijk bezetten. Daar kunnen containers wel een oplossing bij vormen. Dat gebeurt momenteel dus al bij bepaalde sociale huisvestingsmaatschappijen, voor alle duidelijkheid. Ik vind het een zeer goede suggestie om dat meer bekend te maken bij andere sociale huisvestingsmaatschappijen. We zullen dat dan ook doen.

Het is niet mijn bedoeling om naar zogenaamde hufferwoningen te gaan, zoals dat in Nederland bestaat. Daar worden mensen die zich asociaal gedragen hebben in sociale woonwijken, gedropt in scheepscontainers in een of ander havengebied. Dat lijkt mij ook geen goed idee, en het was wellicht ook niet uw suggestie, mevrouw Hostekint.

We zullen het onderzoek van het Agentschap Ondernemen en de blauwdruk afwachten. Tegelijk kunnen we via de VMSW aan de sociale huisvestingsmaatschappijen zeggen dat dit echt wel een waardevolle suggestie is om de leegstand tegen te gaan, wat toch wel belangrijk is. En tot slot moeten we ervoor blijven zorgen dat de kwaliteit en de veiligheid van de bewoner centraal blijven staan. Ik neem aan dat iedereen het daarmee eens is, en dat dat zeker niet de insteek was van de vraag van collega Hostekint.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Dat was inderdaad niet mijn suggestie, minister. Het antwoord ging eigenlijk ook een beetje een andere richting uit dan wat ik zelf naar voren wou brengen.

Er hangt inderdaad een negatieve connotatie aan een containerwoning, maar ik wil voor alle duidelijkheid niet dat mensen in een container gaan wonen. Wat net zo specifiek is aan een aantal projecten die worden opgezet en een aantal architecturale voorbeelden die ik heb gezien, is dat er heel kwalitatieve en mooie woningen worden opgetrokken uit andere materialen, in dit geval scheepscontainers. Dat zo'n container als tijdelijke werkkeet zou fungeren, was niet de insteek van mijn vraag. Mijn insteek is dat dit interessant kan zijn, zeker voor jonge gezinnen. Dat staat dan nog los van de sociale huisvesting.

Mijn medewerkster was daar bijvoorbeeld direct enthousiast over. Je hebt nog geen kinderen, je wilt een woning kopen, maar die kost ontzettend veel geld. Dat geld is er op dit moment, als 25-jarige, misschien niet. Op deze manier kun je wel een woning verwerven, waarbij je nog niet meteen rekening moet houden met toekomstige gezinsuitbreidingsplannen. En als er kinderen komen, kun je die woning nog uitbreiden en moduleren naargelang de woonbehoeften op dat moment.

Mijn vraag heeft dus niets te maken met het tijdelijk onderbrengen van mensen in een container, en ook niet met de containerbouw van scholen. Het gaat om

kwalitatief hoogstaande woningen, zowel wat betreft de energieprestatie als wat betreft het esthetische. Ik vind het heel belangrijk dat in de sociale huisvesting ook dat esthetische aspect wordt meegenomen.

Is het iets om te bekijken op de private woningmarkt, voor jonge gezinnen en anderen die er nood aan hebben om die woningen te kunnen moduleren? En zou het ook een piste kunnen zijn om met een soort modulaire woningen te werken in de sociale huisvesting, zodat je die woning kunt aanpassen aan de wisselende woonbehoeften van een sociale huurder, zonder dat mensen uit hun vertrouwde omgeving moeten vertrekken?

Mijn vraag was ook niet geïnspireerd om de mantelzorgwoningen die zijn gelanceerd. Ik had de vraag eerder al gesteld aan mevrouw Schauvliege. Zij heeft mij duidelijk gemaakt dat er wat Ruimtelijke Ordening betreft, helemaal geen verbod zou bestaan. Als je zou gaan bouwen op bouwgronden die niet worden ontwikkeld, of je doet het in een context waar het vandaag al mogelijk is, is daar geen enkel bezwaar tegen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Hostekint, natuurlijk zal Ruimtelijke Ordening zeggen dat men geen bezwaar heeft, maar er moet wel nog altijd een vergunning worden afgeleverd, en dat is wel een aspect van Ruimtelijke Ordening.

Dit zeer waardevolle debat sluit ook een beetje aan bij de vraag van collega Vandenbroucke van daarnet, over houtskeletbouw. U vraagt of we ervoor openstaan om met andere materialen te werken. Een van de voordelen van staal is natuurlijk dat het aanpasbaar en moduleerbaar is. Wij staan daar dus zeker voor open.

Ik denk dat we breder moeten gaan dan enkel de huisvestingssector. Ik heb dat ook tegen de heer Vandenbroucke gezegd. Hoe minder afnemers je hebt, hoe duurder het blijft. Dat is de werking van de markt. Ik vind het zeker een goede piste om mee te nemen, met alle voordelen die er zijn, zoals de moduleerbaarheid en de verplaatsbaarheid. We zullen het dus zeker meenemen, mevrouw Hostekint. En die hufteerwoningen wou ik alleen meegeven als illustratie, omdat er, weliswaar niet door u, gerefereerd werd aan de situatie in Nederland.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over armoedecijfers in Brussel – 1738 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

De heer Joris Poschet (CD&V): Minister, armoede is een veelkoppig monster. Meestal komt er rond 17 oktober een reeks vragen rond armoede, maar eigenlijk is het een uitdaging die we elke dag moeten aangaan en die elke dag aandacht verdient.

De meest recente cijfers van het Federaal Jaarboek Armoede, van vorige maand, zijn niet geruststellend. Meer dan 20 procent van de Belgische bevolking zou het risico lopen op armoede of sociale uitsluiting. Voor jongeren loopt dat op tot 24,2 procent en voor niet-EU-burgers zelfs tot 68,4 procent. In onze hoofdstad zijn die cijfers nog erger: 4 op de 10 jongeren tussen 15 en 24 jaar leven er onder de

armoededrempel. Dat zijn alarmerende cijfers, vooral omdat armoede repercussies heeft op het verdere levensverloop, de slaagkansen in het onderwijs, de kansen op tewerkstelling en de gezondheidssituatie. Volgens het Federaal Jaarboek Armoede zou bijvoorbeeld 20 procent van de jongeren in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest medische verzorging uitstellen om kosten te besparen.

In uw beleidsnota hebt u specifieke aandacht gegeven aan de Brusselse problematiek. Ik citeer: "Onze hoofdstad is koploper voor wat betreft de armoede-cijfers. Ongeveer een derde van de Brusselse bevolking leeft met een inkomen onder de armoedegrens. 5 procent van de Brusselse bevolking tussen 18 en 64 jaar is afhankelijk van een inkomen van het OCMW en een vijfde leeft van een vervangings- of minimuminkomen. Ook voor wat betreft kinderarmoede is het slecht gesteld in de metropool. Meer dan een vijfde van de Brusselse kinderen leeft in een huishouden zonder inkomen uit werk en 9,5 procent van de jongeren tussen 18 en 24 jaar heeft een leefloon."

In uw beleidsnota oppert u om op alle beleidsniveaus samen te werken en tot één gemeenschappelijke visie te komen. Voor Brussel zou u vooral samenwerken met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Het blijft momenteel echter onduidelijk hoe het zit qua concrete maatregelen of de nodige extra aandacht voor Brussel.

De cijfers liegen er niet om. Er is een grote uitdaging in onze hoofdstad, en daarom heb ik de volgende vragen voor u, minister. Welke stappen zult u ondernemen om de verontrustende armoedecijfers bij jongeren in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aan te pakken? Op welke manier zult u ervoor zorgen dat niet nog meer mensen afglijden richting de armoedegrens? Onderzoekster Isabelle Pannecoucke heeft er al op gewezen dat er vooral moet worden ingezet op preventie om armoede in Brussel aan te pakken.

Hebt u al overlegd met de VGC en/of de GGC? Zo ja, wat heeft dat overleg opgeleverd? De VGC keurde in mei 2014 haar kinderarmoedebestrijdingsplan 2014-2015 goed en kreeg daarvoor een subsidie van 220.500 euro vanuit de Vlaamse Gemeenschap via het Kinderarmoedefonds. Is dat nog steeds het geval? Wordt dat behouden?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Poschet, zoals dat altijd het geval is met Brussel, ligt het redelijk gecompliceerd. U kent de situatie beter dan ik. U kent ook de ordonnantie van 20 juli 2006 betreffende het opstellen van het armoederapport van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik hoef dat hier niet te herhalen.

Ik ben het met u eens dat de cijfers over de Brusselse jongeren, net zoals in andere steden, zeer verontrustend zijn, ook al gaat hier, net zoals bij andere armoedecijfers, helaas niet om een nieuw fenomeen. Ik hoopte u te kunnen zeggen dat de armoedecijfers gedaald zijn, maar jammer genoeg is dat niet zo, en niet alleen in Brussel.

Het mag dan ook wel gezegd worden dat het beleid veeleer moet gaan voor een structurele aanpak. Ik heb er al op gewezen dat de huidige staatsstructuur het nog veel moeilijker maakt om de complexe problematiek die armoede is, zeer accuraat aan te pakken in Brussel. Er zijn zoveel instanties, overheden, deelstaten en dergelijke meer bij betrokken, dat het niet zo gemakkelijk is.

Het lijkt me in eerste instantie belangrijk dat een nieuw actieplan voor Brussel wordt opgesteld. Voor zover ik weet, is dit nog niet gebeurd. Dat is mijn bevoegdheid niet. Dat is de bevoegdheid van staatssecretaris Debaets. Het laatste actieplan dateert van 2012. Voor zover ik weet, is er in 2014 geen

actieplan opgesteld. Misschien heeft het er iets mee te maken dat 2014 een verkiezingsjaar was. Ik weet het niet.

Mijnheer Poschet, in eerste instantie is dit de taak en de verantwoordelijkheid van de GGC. Indien u dit wilt, wil ik staatssecretaris Debaets om een stand van zaken vragen. De GGC is absoluut niet verplicht me hierbij te betrekken. Het is hun verantwoordelijkheid en hun bevoegdheid. Ik wil mijn diensten wel aanbieden, maar dit lijkt me enigszins een omgekeerde wereld. De GGC zou mij eigenlijk moeten vragen of ik hierbij betrokken wil worden. Ik zou zeer graag op die vraag ingaan.

In het licht van het VAPA van de Vlaamse Regering hebben we contact gehad met de mensen die in Brussel met de armoedebestrijding bezig zijn. Die contacten verlopen onder meer langs minister Gatz, die bevoegd is voor Brussel. Het is de bedoeling op die manier een insteek voor ons eigen VAPA te krijgen. Ik heb vanuit de Brusselse overheden nog geen enkele vraag in dit verband gekregen. Als die vraag zou worden gesteld, zou ik me bereid tonen om in overleg te treden.

Mijnheer Poschet, u hebt een aantal voorbeelden gegeven. U hebt onder meer mijn eigen beleidsnota geciteerd. In het Vlaams regeerakkoord staat heel duidelijk dat we prioritair op preventie en zeker op de preventie van kinderarmoede willen inzetten. Dit lijkt me zeer belangrijk.

Dit is natuurlijk een gedeelde verantwoordelijkheid. Dit is ook de bevoegdheid van de minister van Welzijn. Dat zit snor. De afspraken die in verband met het VAPA zijn gemaakt, zijn opgenomen in het VAPA, dat binnenkort zal worden opgeleverd. Er is begin deze week nog een grootschalig overleg met alle stakeholders en dergelijke gehouden. De focus zal duidelijk liggen op de gezinnen met jonge kinderen die jammer genoeg in armoede moeten leven.

De acties die binnen het VAPA passen, worden opgemaakt. Het proces zal tegen de zomer van 2015 worden afgerond. Het is decretaal verplicht het VAPA op te leveren binnen een termijn van een jaar na de aantreding van een nieuwe Vlaamse Regering. We zullen op tijd zijn. We zullen concrete acties ondernemen. Uiteraard zullen ook in Brussel enkele acties worden ondernomen en zal er invloed vanuit Brussel zijn.

Mijnheer Poschet, u hebt me gevraagd of ik al overleg heb gevoerd met de VGC of met de GGC en wat dit eventuele overleg heeft opgeleverd. Zoals ik al heb verklaard, vormt het opstellen van het actieplan eigenlijk een exclusieve bevoegdheid van de GGC. Ik ben absoluut bereid hierover overleg te voeren. U mag staatssecretaris Debaets zelf het signaal geven dat ze bij ons mag aankloppen om tot een betere wisselwerking te komen. De samenwerking is al goed. We zijn absoluut bereid om tot een betere gegevensuitwisseling en dergelijke te komen.

U bent terecht bekommerd om de subsidie van 220.500 euro. Dat bedrag zal ook in 2015 vanuit de Vlaamse begroting aan de VGC worden toegekend. Het is misschien een detail, maar ik wil toch even vermelden dat dit bedrag niet afkomstig is uit het Kinderarmoedefonds, maar uit het budget van de coördinatie van de armoedebestrijding voor de ondersteuning van de lokale kinderarmoedebestrijding. Ik hoop dat ik u op dit vlak heb gerustgesteld. De subsidie is voor 2015 ingeschreven en wordt gegarandeerd.

Voor het overige hoop ik dat we de bevoegde Brusselse staatssecretaris samen kunnen vragen werk te maken van een actieplan. Als we een waardevolle insteek kunnen geven, zullen we dat met plezier doen.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

De heer Joris Poschet (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik zou wel willen dat staatssecretaris Debaets hiervoor bevoegd zou zijn. De GGC is hiervoor bevoegd. In dat orgaan zetelen de vijf ministers. De Vlaamse ministers Vanhengel en Smet maken er deel van uit. CD&V is daar helaas niet vertegenwoordigd. Hopelijk zullen de kiezers daar volgende keer anders over beslissen. In elk geval kan het nooit kwaad de bevoegde leden van de GGC aan te sporen met u contact op te nemen. Ik zal dat zeker ook doen.

Voor het overige ben ik tevreden dat het bedrag voor de kinderarmoedebestrijding behouden blijft. We zitten in Brussel met een complexe staatsstructuur, wat een aantal uitdagingen met zich meebrengt. Overleg kan hiervoor een oplossing bieden.

Minister, ik weet dat de kinderarmoede en de armoede in het algemeen niet in een oogwenk en zelfs niet in een oogwenk van u kunnen worden opgelost. Ik zou u echter willen vragen om uw strijd lust, die we geregeld zien, ook aan te wenden om het veelkoppig monster van de armoede te bestrijden.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik zal dat uiteraard doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over daklozenopvang door OCMW's – 1582 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, ik ben blij dat ik deze vraag om uitleg kan stellen. De vraag dateert van 17 maart 2015. Kort voordien zijn in de media berichten opgedoken over OCMW's die de daklozen die zich op hun grondgebied bevonden, naar Brussel doorstuurden. Dat was niet de eerste keer. We horen dit vrij vaak. De vraag is hoe het exact zit. In elk geval stelt dit het debat over de dakloosheid zonder twijfel op scherp. Als met daklozen wordt gemarchandeerd, is er 'something rotten in this borough'.

Het klopt dat er momenteel geen gebiedsdekkende aanpak is. We kunnen de feiten op een andere manier voorstellen. Soms beschikken kleine gemeenten niet over de opvangplaatsen en gaan ze ervan uit dat de daklozen in grootsteden als Brussel wel een slaapplek zullen vinden. Het valt echter evenmin te ontkennen dat de doorsturing van daklozen in strijd is met de plicht van een OCMW inwoners in nood opvang te bieden. Tevens kan niet worden ontkend dat deze werkwijze geen antwoord biedt op de onderliggende welzijnsproblematiek die aan de basis van de dakloosheid ligt.

Minister, als coördinerend minister van Armoedebestrijding en als minister van Wonen bent u hier ongetwijfeld medeverantwoordelijk voor. Ik denk dan zowel aan de woonproblematiek als aan de armoedeaspecten. Voor de volledigheid wil ik hieraan toevoegen dat de minister van Welzijn ook in het geding is. Mevrouw Van den Bossche heeft hem hierover ook al een vraag om uitleg gesteld. Aangezien we onze liefde over heel de Vlaamse Regering proberen te verdelen, willen we u in verband met uw bevoegdheden echter ook ondervragen.

De vorige Vlaamse regeringen hebben dit probleem zelf onderkend, al was het maar door de wonen-welzijnstrajecten op te zetten. Die trajecten trachten in te gaan op de welzijnsproblematiek en op de acute woonproblematiek die met dakloosheid gepaard gaat.

Minister, hebt u weet van de doorsturing van daklozen? Is dit een 'urban legend' of een 'common practice'? Ik probeer hier enig reliëf in te zien. Hoe reageert u op de berichten die in de media zijn verschenen?

Hoe staat u tegenover de vraag om een gebiedsdekkende aanpak van de thuisloosheid? Indien de aanpak gebiedsdekkend zou zijn, zou deze praktisch natuurlijk overbodig zijn. Bent u bereid in verband hiermee initiatieven te nemen? Speelt de opvangplicht van de OCMW's volgens u een rol in dit verband? Hebt u reeds andere partners geïdentificeerd?

Hoe zult u garanderen dat alle stakeholders hun verplichtingen en verantwoordelijkheden inzake de opvang van daklozen zullen nakomen? Zult u de stakeholders die hun verplichtingen en verantwoordelijkheden ontlopen op de vingers tikken?

Ik heb daarnet naar de wonen-welzijnstrajecten verwezen. Zullen deze trajecten worden voortgezet? Het gaat hier om projecten. Overweegt u een structurele uitrol? Indien de projecten positief zouden worden geëvalueerd, zou dit de logische volgende stap zijn. Speelt u misschien nog met andere ideeën die u ons graag zou meedelen?

Hebt u in verband met dit dossier reeds contact met de federale staatssecretaris van Armoedebestrijding? Bent u op de hoogte van een eventuele uitbreiding van de federale 'Housing First'-projecten naar de kleinere gemeenten? Ik wil dit toch even duiden. Die projecten houden in dat bij mensen een welzijnsproblematiek wordt vastgesteld. Alvorens met die welzijnsaspecten aan de slag wordt gegaan, wordt in de eerste plaats een stabiele woonomgeving verschaft. Een stabiele woonomgeving vormt dan de sokkel waarop het andere werk kan worden voortgezet. Die projecten lopen op hun einde. Zullen ze worden voortgezet? Zullen die projecten ook in de kleinere gemeenten worden uitgerold? Op dat ogenblik zou de cirkel natuurlijk rond zijn. We zouden dan immers opnieuw de vraag moeten stellen of de kleinere gemeenten dit aankunnen en hun verantwoordelijkheid ter zake opnemen.

De heer Lorin Parys (N-VA): Mijnheer Van Malderen, hetzelfde onderwerp is in de commissie Welzijn ook al aan bod gekomen. U zult zich herinneren dat we er daar ook over hebben gesproken. Ik wil echter in de eerste plaats nog iets zeggen over het incident dat tot deze vragen om uitleg heeft geleid.

Het gaat om een incident in Aalst. Iemand die in de crisisopvang was opgenomen, kon daar vanwege de regels van de crisisopvang niet blijven. Dat heb ik in de commissie Welzijn ook al uitgelegd. Het gaat niet om het OCMW, maar om een private vzw die gebruik maakt van een pand dat het OCMW ter beschikking heeft gesteld. Dat zijn mijn opmerkingen over de feitelijke grond van en de aanleiding tot deze vraag om uitleg.

Wat de problematiek zelf betreft, hebben we in de commissie Welzijn al benadrukt dat het voor ons vooral belangrijk is dat de nadruk op preventie komt te liggen. Dat zwaartepunt moet vanuit het welzijnsbeleid worden aangestuurd. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het gaat om de lokale besturen, het beleidsdomein Welzijn en natuurlijk om het armoedebestrijdingsbeleid en het beleidsdomein Wonen.

Minister, we hebben het hier eerder al gehad over de fondsen die u hebt vrijgemaakt om mensen die het risico lopen uit hun huis te worden gezet,

preventief aan te spreken. Wat de gebiedsdekkende aanpak betreft, vind ik het vooral belangrijk dat we meer dan bed, bad en brood aanbieden. We moeten met de publieke en private actoren een echt traject opstellen om die mensen effectief te begeleiden. Die prioriteit is belangrijker dan een volledig gebiedsdekkende aanpak.

Dat zijn de elementen van het betoog dat ik in de commissie Welzijn heb gehouden. Aangezien het hier een gelijkaardig onderwerp betreft, wilde ik ze hier toch nog eens naar voren brengen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, de vorige sprekers hebben al een ander aangehaald, maar het lijkt me toch nuttig een en ander te duiden. Ik wil mijn eigen verantwoordelijkheden niet ontvluchten. Ik zal straks zeer concreet op mijn eigen bevoegdheden ingaan.

De opvang van daklozen is in eerste instantie een bevoegdheid van de lokale besturen. Dat is heel duidelijk. Ik heb zelf ervaring opgedaan in een kleine stad. *(Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen)*

Mijnheer Van Malderen, u kunt uw vraag om uitleg misschien opnieuw indienen als een vraag om uitleg aan de minister van Binnenlands Bestuur. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het betreft hier een bevoegdheid van de lokale besturen, die hiervoor langs allerlei kanalen financiering voor ontvangen.

Het lijkt me belangrijk voorafgaandelijk op te merken dat we het onderscheid tussen permanente en tijdelijke daklozenopvang, bijvoorbeeld winteropvang, moeten maken. Het is allemaal niet zo eenvoudig. Een OCMW mag geen opvang organiseren voor mensen die niet over een geldige verblijfsvergunning beschikken. Een stad of gemeente mag dat wel. Meestal is er een goede samenwerking tussen het stads- of gemeentebestuur en het OCMW.

Ik ga niet alle actoren opsommen die in een samenwerkingsovereenkomst van 12 mei 2014 een bepaalde verantwoordelijkheid hebben gekregen bij de opvang van de daklozen. Dat zou ons veel te ver brengen. Ik denk wel – zoals u zelf ook al hebt aangehaald in deze commissie, en hetgeen ook werd vermeld in de commissie Welzijn – dat het goed is om in de commissie Wonen en Armoedebestrijding te herhalen dat er zeer veel overlapping is met het domein Welzijn. De effectieve opvang van daklozen gebeurt eigenlijk vooral vanuit het beleidsdomein Welzijn, los van alle financiële stromen, afkomstig van de POD Maatschappelijke Integratie en van het federale niveau, maar ook van Welzijn zelf, in samenwerking met de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) die gefinancierd worden om die mensen niet alleen een dak boven hun hoofd te geven, maar die natuurlijk ook voor de nodige begeleiding zorgen.

Wat gebeurt er binnen het beleidsdomein Wonen? De prioritaire toegang tot een sociale woning van mensen die echt dakloos zijn is goed, het is iets dat we zullen behouden. Ook zie ik meer en meer Housing First – ik kom daar straks nog op terug in verband met uw vraag of ik contact heb gehad met mijn zeer gewaardeerde federale collega Elke Sleurs. Dat zijn dan federale projecten. We zien op het terrein wel meer en meer dat bepaalde sociale huisvestingsmaatschappijen ook bereid zijn om een aantal woningen ter beschikking te stellen in het kader van de projecten van Housing First. Dat is goed. Dat gebeurt in samenwerking met de SHM's, maar ook in samenwerking met lokale CAW's. Mensen die uit de dakloosheid komen, hebben immers toch wel meer nodig dan enkel en alleen een dak boven hun hoofd, want daarmee zijn de problemen nog

niet opgelost. Een begeleiding is zeker goed en absoluut nodig. Ook een huurpremie verstrekken aan mensen die dakloos zijn en die een conforme woning betrekken, doen we vanuit het beleidsdomein Wonen.

Om op uw concrete vraag in te gaan, of ik weet heb van OCMW's of steden, of laten we het gemakkelijks halve lokale besturen noemen, die hun daklozen doorsturen naar Brussel: daar heb ik geen weet van. Ik weet wel dat dit al jaren circuleert. Ik stel ook jaar na jaar vast dat Brussel er elke keer in slaagt om niet, nooit, op tijd klaar te zijn met zijn daklozenopvang, en dat er bussen moeten worden ingelegd om net de daklozen vanuit Brussel naar omliggende gemeenten te vervoeren, en niet andersom, voor alle duidelijkheid. Met de regelmaat van de klok zegt Brussel dat alle andere OCMW's en lokale besturen daklozen naar hen sturen. Ik kan u zeggen dat ik een aantal besturen heb gecontacteerd, met name Antwerpen, Vilvoorde, Mechelen, en Aalst, die er openlijk van werden beschuldigd, al dan niet in de media – mijnheer Van Malderen, voor alle duidelijkheid, ik heb het niet over u – door de OCMW-voorzitter en door de burgemeester van de stad Brussel dat ze doelbewust mensen doorsturen naar Brussel. Zij hebben allemaal ontkend dat dit gebeurt. Ik heb die beschuldigingen ook meegemaakt toen ik voorzitter was van het OCMW van Antwerpen. Ik heb een keer gereageerd tegen de toenmalige voorzitter van het OCMW van Brussel. Ik kan u zeggen dat het de dag erna gedaan was met die artikels in de kranten. Dus, nee, ik heb daar geen weet van, en eerlijk gezegd geloof ik dat ook niet.

Wat uw concrete vraag over mijn visie ten opzichte van een gebiedsdekkende aanpak betreft, geloof ik wel heel hard in het concept van een woonladder. Mijnheer Van Malderen, u bent het er wellicht mee eens dat gewoon het geven van een dak boven iemands hoofd niet alle onderliggende problemen oplost. Meestal gaat het om mensen die schulden hebben, mensen die vaak – uiteraard niet allemaal – met problematieken te kampen hebben die ook begeleiding vergen. Die mensen gewoon in een woning steken en zeggen dat ze niet meer dakloos zijn, omdat ze letterlijk een dak boven hun hoofd hebben, lost niet veel op. Ik geloof dus absoluut in het concept van de woonladder. Eerst moeten alle onderliggende problemen worden opgelost en de mensen moeten ook worden begeleid door OCMW en CAW en door andere mensen van het middenveld, die zeer goed werk verrichten om dat te kunnen doen. Dus op de vraag over de gebiedsdekkende aanpak moet ik nogmaals herhalen dat het de bevoegdheid is van de lokale besturen, maar dat we vooral moeten inzetten op het concept van de woonladder.

Mijnheer Van Malderen, u had nog de concrete vraag of ik zal garanderen dat alle stakeholders in dit debat hun verplichtingen en verantwoordelijkheden inzake opvang voor daklozen nakomen. Ik denk dat de meeste gemeenten en lokale besturen dat echt wel goed doen. In de grote steden is de winteropvang nog niet zo lang geleden afgelopen, op 31 maart als ik me niet vergis. Ik heb geen enkele klacht ontvangen. Alles was zeer goed georganiseerd. Ook over de samenwerking met de OCMW's zijn alle OCMW's vol lof. Dat gaat goed. In het kader van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding dat we wellicht in deze commissie uitgebreid zullen bespreken, zullen nog een aantal concrete acties worden opgenomen omdat het natuurlijk wel onze taak als gemeenschap is om die mensen verder te helpen bij daklozenopvang, weliswaar tijdelijk, want na verloop van tijd moeten we ervoor zorgen dat ze in het kader van de woonladder ook gewoon vooruit komen.

Ik kom tot uw vraag over de elf proefprojecten Wonen-Welzijn. Ik heb in deze commissie al gezegd dat we die aan het evalueren zijn. We gaan dus nog niet vooruitlopen op de vraag of we ze al dan niet gaan voortzetten. We gaan eerst de valuatie afwachten. Ik denk dat collega Vandeurzen dat ook heeft geantwoord. Ik wil er wel nog aan toevoegen dat die elf projecten niet zozeer geënt waren op het voorkomen of op het bestrijden van dakloosheid. Het ging eigenlijk eerder over projecten voor personen met psychosociale problemen of met verstandelijke

beperkingen en dergelijke meer. Er waren wel enkele mensen bij die met dakloosheid geconfronteerd zijn geweest, maar de hoofdbedoeling van die elf projecten was niet het werken aan het vermijden van dakloosheid.

De voorzitter heeft ook nog gevraagd of ik iets doe vanuit mijn bevoegdheid Wonen. De link tussen de bevoegdheid Wonen en Armoedebestrijding is dat ik in het kader van de preventie van uithuiszetting, wat belangrijk is om dakloosheid te voorkomen, voor de eerste keer een budget heb vrijgemaakt van 312.000 euro dat zal worden gegeven aan de verschillende CAW's die actief zijn in de regio Vlaanderen.

Uw laatste vraag is eigenlijk een federale vraag, maar we zijn na de vakantie en iedereen is goedgezind, dus heb ik voor u de informatie opgevraagd die u nodig hebt in het kader van de federale Housing First-projecten. Ik heb regelmatig contact met mijn federale collega bevoegd voor de armoedebestrijding, mevrouw Sleurs. U hebt verwezen naar de pilootprojecten in het kader van Housing First. Dat waren zes projecten in vijf Belgische steden. In Brussel is twee keer geïnvesteerd. Staatssecretaris Sleurs heeft recent beslist om de zes projecten met een jaar te verlengen. Ze voorziet ook in een uitbreiding naar drie andere kleinere steden, namelijk Hasselt, Sint-Jans-Molenbeek en Namen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Minister, dank u wel voor uw uitgebreid antwoord. Ik wil op een paar punten ingaan.

De aanleiding van mijn vraag was de mismatch tussen een persoon en zijn problematiek en het vehikel waar hij is terechtgekomen, met name crisisopvang. Als je gaat naar een echte gebiedsdekkende aanpak, dan zou je dat moeten kunnen opvangen, dan zou je vlottere en warmere overdrachten hebben tussen zowel opvangvormen, als tussen de bevoegdheden Wonen en Welzijn, als tussen lokale besturen en bovenlokale initiatieven. Die verkokering in heel brede zin maakt dat nogal wat mensen vast komen te liggen op de roosters tussen de verschillende bevoegdheden. Belangrijk lijkt mij dat in een dergelijke gebiedsdekkende aanpak die overgang bekeken wordt en dat iemand de regierol in handen houdt om het traject te blijven bewaken. Ik denk dat dat niet in tegenspraak is met de woonladder. Maar ik vind het even belangrijk, minister, dat u en uw collega van Welzijn naar de lokale besturen en alle actoren impulsen blijven geven en het signaal blijven geven dat dit belangrijk is. Uw collega Vandeurzen gebruikt ongeveer vier keer per dinsdagnamiddag de uitdrukking 'Health is in all policies'. Ik ga daar geen appreciatie over geven, maar elke keer is dat ook een appel naar u. Omgekeerd, zullen wij u hier blijven appelleren aan uw bevoegdheden daarin. Het is een gedeelde problematiek. We moeten ervoor zorgen dat mensen niet tussen de mazen van het net vallen.

Ik denk dat het belangrijk is dat we gewoon monitoren wat er gebeurt. U hebt verwezen naar de voorrangsregels die gehanteerd worden bij de toewijzing van sociale woningen voor ex-daklozen. Ik zal daarover een schriftelijke vraag indienen. Laat ons eens kijken hoe vaak die worden toegepast, hoe duurzaam die toewijzing is en dergelijk meer. Dat moeten we bewaken. Het is Housing First en niet Just Housing. Ik verwijs naar de voorzitter, die het had over brood, bed en bad. Het zit allemaal een beetje in dezelfde lijn. Men zal dan wel blij zijn bij de uitrol naar Hasselt. Het geldt ook voor de woon- en welzijnstrajecten dat het belangrijk is dat we ook buiten de stedelijke contexten in een dergelijk aanbod voorzien. Ik denk dat dakloosheid jammer genoeg heus niet beperkt is tot grootsteden. Als er alleen maar opvang is in die grootsteden, dan wordt het een voorspelbaar proces dat de druk daar terechtkomt.

Wonen en Welzijn ten slotte, minister. Het moet me van het hart dat uw collega Vandeurzen iets enthousiaster was als het gaat over het al dan niet voortzetten.

Maar ook daar lijkt het me dat bij een positieve evaluatie de uitrol en het structureel verankeren van die zaken een prioriteit is waar we voor willen gaan.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van Malderen, wat betreft mijn antwoord, of de interpretatie die u daaraan hebt gegeven, over de elf projecten: ik wil die ook voortzetten. Ik wil gewoon niet vooruitlopen op de evaluatie. Dat zou me niet verstandig lijken, want anders moet je geen evaluatie doen. Heb ik gezegd dat ik ze per definitie niet wil voortzetten? Neen integendeel. Ik deel in dezen het enthousiasme van mijn collega-minister Vandeurzen.

Dat we vanuit de Vlaamse Regering zelf onze eigen verantwoordelijkheid moeten nemen, hoewel het over verschillende domeinen gaat, daar ben ik het absoluut mee eens, mijnheer Van Malderen. Dat we ook de lokale besturen moeten blijven stimuleren om ook hun verantwoordelijkheid op te nemen? Ja, alleen stel ik me de vraag of het praktisch realiseerbaar is om naar een gebiedsdekkende opvang te gaan. Ik denk dat dat moeilijk uitvoerbaar is voor heel Vlaanderen. Dat er voldoende aanbod moet zijn, daar ben ik het absoluut mee eens. Wat mij betreft, weet u dat u erop kunt rekenen dat ik mijn bevoegdheid ter zake zal opnemen en ook zal ingrijpen als dat nodig blijkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.